

Yafendur

Sumarróður

25. Sumarróður á bátnum "Erica".
Formaður Jón Pálsson. Hásetar:
Páll Ísólfsson, Jón Halldórsson,
ríkisféhirðir og Helgi Elíasson.

1200

11 blöð qto. Reykjavík, 24. ágúst 1916.
Endurritað: 1934.

[Faint, mostly illegible handwritten text in Icelandic script, likely a letter or report.]

Spun dinn

Engu frá þessu voru biddar hún á béli minni (3 vor), því þá gæf mér
 offkostur í „róa úti farum“, með Einari gamla hjartanynni í
 Þollagöðnum, en þaðan hún í öll þessi vor, og Rófi Róffsyni dóttur.
 Syni hans (d. 5. apr. 1906), en var osturvinur minni hinni bestri, í 10-12 ára aldri
 en þetta gærdið. Einari hjartansyni í Þollagöðnum og Anna Jónsdóttir, kona
 hans, voru ein meðal hinna ágætustu Seltuningsa, foraldrar þeirra Guðm.
 sál. Einarssonar í Kalmisnesi (d. 26. apr. 1906) og Sigrúdar í Pálshól, en Gádir
 voru hinni ágætustu fornum og meðal fremstu sjóólum. hún í Nosiun.
 Þetta heimili og sturmtalegra en Þollagöðsheimilið var, get ég ekki hugað
 mér og minnið í þess off síðan og hinna ágætta vinnu en íg átti þar, einkum
 Róffu, með addánu og óþrymsanlegu ástráki, en ég, eins og allir aðrir, nátt
 þar. Gádir þá og síðar. Róffur var fadri Jóhannesar verslunarmanna, Styrjmanns-
 sig þó hún í barnum og verður Róffur mér minna óþrymsanlegastur allra minna
 osturvinnu, en þá átti í margu, einkum eystra, en þá hún, nunnur hans. —

Það er einkum sjóféndur, en íg fór í þessum bati áttar tölfo, sem íg vilddi
 minnast á hún, ekki af því að hún var svo viddurátt, heldur af því, að þótt
 lígi vori minni miklu laugræði að hún, að fénd þessi varð mér og þessum öðrum, en
 þóttu þátt í henni, minni stöð, söðnum þessum mörgu övintýpi en vidduráttum
 í, eins og ragnar áttar: Það var reglulegur „lystítur“.

Langar dags kvöldið sítt, vorið 1916 - en þá var íg að mottu laus vidduráttum
 þess í Landbankannum, en minni getur í „Bláubókinni“, en Landstjórnin gaf
 út minni þann viddurátt (þann voru 2) þá á - En svo viddurátt, að Þáll Þrálfsson, sem
 þá lá til byjar með að fara utan í annað sinn til söngmánu síns í Þéyszig,
 kom að máli vidduráttum minni þá, hvort íg lígi „vidduráttum í sjó í dag“,
 vidduráttum vori svo gott, bygnu, og lúdarvinnu sjótt. Eg var að vinnu þessu
 effri dags - og vidduráttum í Landbankannum, en lét þá til hidduráttum. Eg átti
 nokkur kvöldling til Gættu vidduráttum í fjóru þýi Vatnandi, þessu mörgu gættum

hjá Gísla gamla Péturssoni formanni (við Rindarstötu) og svo fremur að öðrum
 bát. Klukkum var vörðinn áttu um 16 öldid, og sumnu dögum að morgni.
 Rappid var að vísu þungbær og mjög, með iðvada nokkrum og itliti fyrir
 dimmu vindi; það átti samt ekki að komast að söft, því bati var það, að þá
 var einn langstær dagur og svo hitt, að ekki var um langgæði neitt að ræða:
 Öðru í milli Engja.

Þá var það nótt fyrir hendi, að kalla "hásetuna". Fólgu var vart við bátinn
 og get ekki róið með öðrum að þá síni. Þáll Fróðsson og sjö voru vituðlega
 sjálfsögðir, enda átti Þáll heimsu hér hjá öðrum þá og alla tíð meðan hann
 stundaði nám sína (frá 1913-1918). Við áttum heimsu við Fradarhofsund 6.

Þá var og hér hjá öðrum jiltur nokkrum ávottan um Þraffarlungu, Helgi Ólsson,
 Þjannasman Kemura, og hafði hann aldrei á sjó komið áður.

Þetta átti því að verða stífsstöfuin. Og mi var ekki verið að standa í völlum.
 Allir að bresta sig! Því nótt var að ná í bátinn og veidarfötin, en mi var Píoti
 Pétursson róiinn og við komumst síga inn í hjallinn hann til að ná veidar-
 föllum. Stúka nokkrum þar í heimilinn opnaði samt hjallinn. Þá var
 sá hnitur leystur, en bátinn? Hinn var midri í fjöru og í kafi í sjó, því einn
 var síga hálfallinn sjór. Við urðum því að leita þess að Öturu Felli út, og
 þóttum að vitja Gátsins; hann stóð í naustrinni, en stóðar höfðu stólið
 bati austurstöpi og neglu frá bátinum. Við fengum því lánda vafu-
 fötu í hinni Gísla Péturssonar, til að auka með af á gelfi og til þyrffi að fara.

Einhver átti að náði í gíslu kúff og vafsi vasa kúffu sínum utan um
 hann og þá var neglan fenginn. Þá var aðeins eftir að ná í bátinn; en
 í meðan við leikum eftir útfallinu, þar fór Halldórson þar að; hann
 var þá samstærftmadur minn um handvorkunum en síðar feliðis hann og
 mi stífsstöfuin. Hann vildi gjarnan stóð í föruna með öðrum og
 áttum við mi út á spekinu, sem stóðin geymsla og náðum henni. Á leiddum

út í miðri steyldu þeir Jón Halldórson og Páll Þólfsson vera miðri á milli
 þeir vopna lögurinn var eigi nút að sigla, en Helgi Eliasson steyldi „stærri úr“!
 Egvor dælingur af Álftvíörin formáður og settið mi miðri styrri og stíffaði fyrr!
 Við vorum kominn út miðri lögur, þegar við uppgötuðum þad, að alskil
 alskil var í báttum, stórt stjórnfori og enginn stáinn, sem nota mátti
 sem stjóra. Alskil og forid varð offri í Kjall: Gísta Þérussonar. Verst var
 að forid vantaði, þeir stjórna mátti fái í Öffers ey. Við urðum að snúa aftur
 og ná í forid og alskilid. Þad gekk allt vel. Helgi létli stáar úr á meðan og
 Jón og Páll réru einu og vélsingar, stótt alskil hefði þeir ávalt sama áralagid,
 en þad gæddi þad til: Þátturinn gekk til þinna hlida, og ég stýrði svo vel, að
 hann snéri aftur að landi og í rétta átt; þannig varð þetta og í innviðinum
 aftur.

Lokur kominn út við í miðri, norður og vestur af Ölfur ey. Þar vissi ég mun
 á gótt físi miðri. Sandkallur, veotan veit við Vallurid, og átti hann að þess í
 Keili. Þar var þá Gísta Þérusson og háþrum við til af hannum. Hann
 sagdi stótt lítill físi þess þess mun urðid var og vori hann úr að þessa mun
 að skipa veotan. Við forum fram í þad við Gísta, að megi þessa snaddum
 af hannum, enda vori þess árdur svo stótt, að þess vori fyrr hann, að
 þessa einhverum stundum af Ölfur (!) af hann átti að komast Klakka-
 út í þess ári við þess. Gísta hefði að. Líður en við stíldum við hann
 og létum þess frá hannum, sojðum við hannum frá þess á þess og þess,
 en vori þess árdur en við gáttum komist svo þess þess frá landi. Gísta
 stótti gáttum að og sagdi, eins og þess þess var sátt, að við vorum af ö þess
 þess árdur, sem munðum gáttum komist fram úr Ölfur þess, alskil
 miðri en hannum vori þess þess vera, stótt úr miðri alskilid. Gáttum þess
 hann „klakka ey“, og þess vel lítill þess gáttum vori af Ölfur. Allt
 var þetta samtöl Ölfur með gáttum miðrum og gáttum af Ölfur þess.

Þá var lokað felid til fiska veidanna: Fori heli in úr höfnum, og þar
 egnadir gættur í sjó. Varin sjómenn - þ. á m. sj. höfdu samt
 ymislegt að athuga við beituna, sem Helgi litli hafði krabbad alla í
 smáttu en leid y hann hafði stórt úr, en það gerði það til af
 fiska innum fjóru á dögum sínum, og þess var ekki leugi að vita, að þeir yfir
 var í þess og Jón Halldórson: Þeir drögu samtímis sínu stóðar man-
 skiptum hvor. Vid Helgi vóðum vanda varir. Alls þingum vid 9 da 10 i skíp. (18)

Formaðurinn (sj) sagði: „Vid gefum ekki veid að drögu hér yfir þessu
 lengur; vid stórum faru að finna hann Gíta Pétursson og vita hver ný
 þessu gengur“ Vid höfnum allri í lyklunna, og fótum að leita að Gíta.
 En hvar Gíti Pétursson? Þarna var svo mikil mærgd af bátum, - að
 allur sýndist. - að vísu var hvar vid fundum Gíta, svoa í fljótu
 bragði.

„Þarna er bátur“ sagði einhver, „vid stórum róa til hans!“

Vid þessum smeytu kom að vötu báti, hölludum til hans og öfundum:
 „Hafid þú ekki séð hann Gíta Pétursson?“ - Steinsfögn! Enda flaug
 bátur þessi hátt í loft upp, út í góttuna og vid samum hann eigi framur: þetta
 var þetta!

„Þarna er annar bátur; vid stórum róa til hans!“

Það fór á sinn leid: Hann flaug enn herra, enda var þetta vita!

„Það er ómöglegt að sjá neitt fyrir þessum fjóru fjönda, en þetta
 hlýður þó að vera bátur, hann er svo stór!“

Þá hölludum vid enn og öfundum: „Hverdur Gíti! Komdu til okkar!“

Vid ennur alótudur leita að þér! Hefidur ordid var, Gíti?“

„Það er annars stórtítt Karl, þessi Gíti Pétursson, að hann er Pauli ekki
 annar alinn. En hann annars einhver annar kjáltri dalgámi?“

„Nei“ sagði sj, „hann stóndur leiddur í svoa miklum fítri, að hann

* Þar meðtaldir markmáttar þessu Jón Halldórson og Pálur Pólfssonar, sem þeir drögu en hvar eigi um í fljótu.

þessu séi elsti lína til að hefja vjg á fót, að vera að sinna öðrum; við
stulnum bara vó til hans."

"Ortu að réttu nokkud þítt minn?" sagði ég, um leidd og við vorum
nóttu fót komuín afan í þísta, en þá flaug þítt upp! Það var þá
stór mágur eða svartakakur, sem við höfðum verið að áætla. En
hvar var þítt?

Vid klárum á fram, öðrum í bak, fram á við og til allra hlíð: Aðstúðar
vora báta, f. e. o. s. f. e. g. - , enginn í þatti öðrum og allir flugu
þeir frá öðrum: Allt mágur, þeistur eða svartakakur.

Þítt faust hvergi. Hann hlaut að vera kóinn til lands.

"En eigum við elsti að hætta þessum eldiggaleis við þísta og fara í
land?" "Já, það stulnum við geyra." Allir í sama máli. En
hvert í að halda? - Hvar er land að þínum?

"Formaðurinn" vissi elsti sitt ríkjandi háð: Það var elsti svo mikill,
að nokkurn vinstöld vori að þínum, engin anda í tjónum. og elsti
var brinnhjáðid, aðeins fókur, og hún svo viðadinn og vort, að við
sáum naunnast ús fyrir árablæðin.

"Það er farid að dinnu! Hvar elsti hlukkun sé ordinn margt?"

"Hún er nokki hólf! Hluddurinn að við séinn í réttu leidd? Sérdu
nokkurnstadast til lands? Skýli föllid í landi elsti vora farid að
madrast um öðrum? Hlukkun bráðum hólf! - Það var annars ljós
axans háttid hjá öðrum, að þessa elsti íttavita umd öðrum eða lúður til
að blása í! - "Óg í lúður", sagði ein hver, en mér kom elsti til hugar að
við mundum benda í þessum þínum, svo að svartu fókur."

Þá reyndi fyrst í árad og högt elsti, formaðurinn: Hann sagði:

"Við stulnum reyra að vera högt elsti, drongur! Eghelji komi í þann
krappan fyrri, þeistur. Við stulnum vó, svo að högt og högt, og hjó til.

hvoð við verðum elsti varir við land. *Umræðing* erastá *Óffers* ey, en
 varla lengi undan, þátt við elsti fimmum frá,“ sagði Formaðurinn
 og tók á öllum sem hann elti, með að verða elsti, vordur“ — en
 það að hafi legið á höfnum í Eaubanum, að hann geti bregðid frá
 fyrir sig, ef hann mætti einhverjum óþerfi aðfinnslum, aðkallnum og
 illdögnum ~~þessum~~ af öðrum annars viðskaf hans — og það stýlbi
 ni, í allri stöðunni, þegar spurningarnar drundu svo á yfir hans, —
 en hann var elsti andinn, vordur“ em. —

Stöðugum tíði, þetta og þungum var haldid, eitthvað fram í við, en
 hveit? Glad vissi enginn. Hvað var skilskilun andin? Hæf-elli!
 Er hann þá elsti að birtu? Skyldi stöðunni elsti fara að létta? Enginn
 við annars að vera að 400 þetta vora úti Ólánum, og vita elsti hvar við erum,
 eða hveit við förum? Vori elsti best að leggja líkum við stjórnum og
 vita á elsta?

Þannig var hver spurningin eða, frá einum til annars, en allir voru
 þó rólegir, enda vissu þeir, að engin hætta var í ferðum.
 „Formaðurinn“ virtist helst vera að hinga. en það, að hann Þóti Þórusson,
 þessi góði vinur hans og ájoti Formaður, stýlbi bregðart vör vora: Fara
 í land og láta sig elsteik um það vita. —

Ráðrinnum var stöðugt haldid áfram.
 Hvennig vori að synja eitth lag? Eða kalla? Kalla í hjálpi, eða hoad?
 Nei, það vori að einu til fræss, að folki, sem heyrði, haldi að við vörum
hæddir: — Erud þið annars nokkuð haldid, drangir? „Spurdi Formaður
 inn. — „Hræðstufningan“ engin vora þá. Komni til sögunna, og enginn þinn þó í þingi! —
 „Nei, nei, hæddir? Elsti Einn! En það er bara hálf leidindagur að
 vora að lönu þetta, rétt við land og vita elsti hvar maður er“ sagðu
 hástærnis, og vora rólegir, þátt sigi vör þeir alskostur ni og þeir.

Rítt í þessum heyrðiof kallad utans um þokunni:

"Hvada ferðalag er á yllur, góðir hátar?"

- Það var í samlika einu glett vori steini af öllum þeim, er á báttum voru, þ heyrta mannum í náðag sér. Og mi stóð ekki á svarinu:

"Við erum að fara heim -, til okkar."

"Hú, einmitt það! Eigið þið heims vestur á Sutfellunni?"

"Hú, við eigum heima í Reykjavík."

"Og athið vestur í Sutfellunni á Þreidafjörð, er það?"

Þið erud binnir að róa heima í Kringsum eyjum allt að því Klutkutina ródur og mi haldið þið án eidda laga til vesturs, svo, að ef þið gætið haldið þessari stefnu, þá komið þið með magninu að minsta kosti vestur í Þessum og þá er ekki svo mikið langt til lands, - vestur á Sutfellunni."

"E, veid þið mi ekki að sparga þetta með okkur! Hvada eyja er þetta, sem þið erud í?"

"Það er Akureyri, og sá, sem við yllur talam, er Haraldur Eijundson hjá Finnsu. Smíð þið mi alveg við! Eg skal láta yllur heyrta til minn við og við, svo að þið vitið í hvada áth þið eigið að halda."

"Korur þakki! En eftir á að byggja", er ^{það} ekki alveg víst, að við yllur haldið áthinni fyrri því, fjótt við heyrnum til yllur: Þessum, að við láttum hljóðid frá yllur ávalt vera í gagnstæða áth við það, sem við förum, og, áttur undan stuttri báttum, einu og mi, þessum við vorum að róa vestur í Faxaflóa í stóð þess að róa inn í höfnina, getur okkur ^{ath} vóðid hált í því, að eiga mikil við yllur í þessum?"

"Leja, hóid þið þá barn hvers sem þið vilji", svarði Haraldur, en

það verður þá ekki okkur á þenna þótt þú náðst ekki landi fyrir en
vertur í Sudfellu og sta sudur í Gæðstaga."

"Nei, við stulum ekki þenna þér eða ykkur um neitt - við ætjum
þóttum ykkur fyrir þá leiddáminu sem við höfum þegar þengid - og
þóttum ús lífróðurinn í land, úti þóttum og verid þú sál!"

"- þú sleppid ekki soona!" sagði Haraldur, "þú verid þótt að gers
geis fyrir ykkur! Hverrar þjóðar erid þú annars og hver
geis ykkur úti?"

Við sögðum honum nafni okkar, Formanns, Styrjmanns og háseta,
sleppid þú þá "Eiríka", en um útgærdina sögðum þú að eitt, að hér voru
um eitt híd völdugasta samseignar blaka ^{í hólum} í stíffi afli
sinum milli manna, en hann voru í þessu sinni mar knúttar
þeir, sem stíffa skyldi meðal fjögurra manna, Styrjmanns
og háseta, en "Formanninn" þengid ekkert, enda hefði hann eigi
til þess umid að fá neitt! - Annars eða gættum við eitt, enda tótt þú þú eitt. -

Bergmálad: þá hlátur þeirra Eyjastöggja í öllum fjöllum:
"Hálfur mar knúttur í hlétt! En sí afli! - Og allir
rannu eitt viltir. - Snápid þú ús af stótt!"

- Formanninn sá þér sig ús við Styrjmanninn um þótt, hvar
úti voru í gers og spundi þann, hvar þann vildi ús eigi tótt við
stíffu þínnu, þér sjálfur kvátt þann ús öllu völdum þótt þú
í þóttum og sýttum, að hann vildi hleð megi þann þann í þar ka til
á blanda þar afur litla stund. Þetta samþykktu allir stíffu manna
og völdu þér þengid, að Formanninn stíffi sé ekkert af þér
sem úti voru fyrir höndum. -

En hvar er þetta?! Erum við þann ús upp undir þjálarum?

- Þetta er þetta! Eða hvar? Nei, þú er þann meir þetta,

sem liggur hérna austur undan Efferts ey. Þá erum við þó
í stótri leid!"

Þannig heyrði ég þá skipverja mína vera að kalla saman í leidinni
í land, meðan ég svaf í Carlsannum eins og Koffverinum, meðan
Konan stekker strokkinum. Og brotti upp við það, að Baturinn
steytti í stéini rétt hjá Vöruendi.

Baturinn var drozinn í nauzt, stordadur vel og gættur svo hver
skipverja heims til sína og kvóddust með því fyrir helti, að
því líkum sjófornum vildi enginn þeirra taka oftar þátt í ávari
sínum, og allir sigt fara í flot með vitlausum formanni oftar út í
svarta þolun, þegar hann hefti elti mérí kunnáttu til sjó's en þó,
að þóttlija elti máfa og heistur frá Baturinn á skipnum, en að eins
stóla á Gíota gamla Pétursson, sem hefti þó kaff þáð mérí vit í sjó
og vótri, að voys ver elti eins laup út í þolunna eins og víð, heldur
fandi bæina leid í land.

Á heimleidinni mættum við Gudmundi vattara. Hann eyrði, hvort
við vorum að koma af sjó - "Já, við vorum að koma af sjó" - Hvort
við hefðum elti fyrir þolun - "Já, það var þolun stöðingur, þarna
ísi fyrir, en það gæði elti þú: Vid höfudum!" - Hvort við hefðum
um fíot ad mikið - "Já, við umum vel varir" - Hvar aflinn vótri.
- Hann er vidur í fjóru - Hvort við hefðum elti að koma hann
upp mína strop, svo að hann ytri síri stólið - Þá er enginn ketta
í þú, síst allur, þetta er svo mikið, að enginn þer með hann allan,
en hvort eiga þessar spurningar allar að fíyða?

"Það er kominu helgidagur, þetta er minni," sagði Gudmundur vo/þari, og
það vótri elti kominu hjá því, að selta yfirlun um 11 stóru kominu

1) Fyrir helgi dags brot!
Santís vótri: "Aft sofva som kaffu nár mor koma."

" Aflinn er í bátunum eða rétt hjá hönnu. Þú getur þá tekið hann síns og hann er til gæðis. Þú seltarinnar, og þú veitir. Þú þofur engu anna til að borga seltinnar, en aflinn er til að vera megar, til þess að aflanna hann með. Þú veitir þú hann bara!"

Endinnur vaktari svaði of þess og gekk hálleiddis niður að þóttu, til þess að vitja aflann, en sagði: "nu leiddi:"

" En þú þú meining yfthar, þú láta allan aflann ganga upp í seltinnar?"

" Já, allan síns og hann er; eða er þú selti áns þess með þad?"

Og Endinnur vaktari sagði: "Já, veitir þú selti!"

Síðan hittu við (oda og) Gudu. vaktara og hafði ég eigi séð hann um langan tíma, því ég svað þess hann vakti og hann svað þess ég vakti, og mi sagði hann þess síns eigi selti, en hann fór að vitja aflann til gæðis seltarinnar: Þú þóttu vörn í bátunum; þú hafði veitir stólið. Þetta gæddi: mig, og því hafði ég selti í móti því, að hann tæki aflann, heldur sagði þú vera "með þess" með þad.

Ég spurði Endinnur, hver mig hann hefti þess að því, að láta aflann g-
þlanna seltinnar.

" Seltinn var mi selti mikil, sagði hann, og ég sagði þess þess, að þú heftir selti þess meira. Þetta hann (þess) þad gott heita, þad í móti

aflannum, senn ég heit, að þad veitir veitir, selding þanda þess. Þann daginn; en þad var gott selding. Meiri hlutinn markuðar!! -

" So þú þú meining þad!"

Reykjavík, 24. ágúst 1916.

Jónas.